

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, március 23.

Barabást!

Berlin veszett erkölcsi állapota szinte közmondásszerű mindenütt. Hogy ez a hír nem valami nagy gyönyörűségére szolgál Berlinnek, az bizonyos, hogy anyagilag tönkre teszi, erejében megrokkantja, az természetes, és ha valakinek eszébe jut ennek a piszkos állapotnak gyökerére tenni a fejszét, az szent célt szolgál.

Gondoskodlak is törvényről. Főleg a centrum-párt kívánta, hogy minden kép vagy irodalmi termék, mely ha önmagában nem is erkölcstelen, de a szemérmét mélyen sérti, elkobzandó s terjesztői fogással büntetendők.

Soha orvost meg nem büntettek azért, mert jó orvossággal jó gyógyítást akart csinálni, ha a betegnek keserű volt is az orvosság, de a centrumot valósággal üldözi azóta a liberális párt, néhány piktor és skribler vezetése mellett. Ez azonban a kisebb baj volt, a nagyobb az, hogy a törvényt megobstruálták a parlamentben, sőt annyira ment a terrorizmus, hogy le is yették a napirendről.

Es mindez történik a liberáliszmus nevében.

En Istenem! Hát minden erkölcstelen dolog üldözése a liberáliszmus elleni vétség és minden visszaélés megakadályozása antiszemitizmus? Annyira össze vannak forrva ezek az izmusok a bűnökkel?

Ugyan mit vesz a művészet vagy irodalom, ha kiirtják belől az obscenitást? Fűsülés által a haj, mosdás által az arc veszítene? Vannak mindenesetre

gyermek, kik bögnek, ha mosdatják vagy fűsülik őket, de tudják, hogy ezek vannak leginkább rászorulva s a procedura után ők is jól érzik magukat.

Mi köze a művészetnek az obscenitáshoz?

A művészetnek eszméket, felfogásokat kell megörökíteni, nem hust. Akármelyik kőfaragó tud alakot precíz kifaragni, mázoló megrajzolni, sőt akár hányszor pontosabban, mint bármely művész, kiknek eredendő bűnük, hogy itt ott alaposan elrajzolnak egy kezét, vagy vállat, mégis a kőfaragó, mázoló munkája csak dekoratív dolog marad, a művészé pedig alkotás; s kettő között csak az eszme, a felfogás tesz különbséget. A mesterember másol, a művész lelket ad az anyagba.

Utóbbi időben csupa mezitelenséget, csupa hust alkotott a művészet, amit nem nevezhetünk egyébnek, mint a mesterség térfoglalásának a művészetben. Ennek folytán kozmopolita lett a művészet, mely elszakadt a hazai kulturától. Történelmi festésünk nulla, nemzeti művészi alkotásunk semmi. Ami van, régi nagyok munkája, kiknek keze alól nem került ki obscenitás, sőt tanítványaiknál is üldözik.

Merjük állítani, hogy a mezitelenség kultusza és a művészet kizárják egymást.

Az irodalomról nincs mit beszélni. A mit a dekadens alkotott az csak irodalmi szemét. Nem is halhatatlanságnak dolgozik, csak azorfeumok és vigszínházaknak, nem is dicsőségért, hanem tantiémért. Olyan gseft, mint az ópium árulás. Ha tilos az egyik, miért szabad a másik.

Hivatkoztak arra is, hogy senkinek

sincs joga gátolni azon polgárokat, kiknek ilyesmiben telik kedvük. Joga van mindenkinek úgy tölteni idejét, ahogy tetszik.

Elvégre amin nálunk megbotránkoznak, azon Párisban alig mosolyognának. Bajos megvonni azt a határt, hogy hol kezdődik az immoralitás.

Gyönyörű beszéd ez.

Ha Franciaországban, mint a liberáliszmus ösfészkeben körmenetet tart egy pap, vagy nyilvános rablás ellen tiltakozik, akkor megbüntetik őt s elveszik fizetését, melyet az elrabolt vagy helyett adni tartoznak. Ha vallásos iskolát kíván a nép, akkor nyakára tukmálnak egy államit, melyet fenn kell tartaniok, ha egy gyermek sem jár belé. Itt hallgasson a szabadság ugye. De ha erkölcstelenségről van szó, akkor jó köpenyeg a szabadság. Ne nyuljon hozzá senki.

Nem tudom elhinni, hogy ilyen szabadságért haltak volna atyáink.

De meg aztán amint tiltva van a méregárulás, hamis bor gyártás, mérges kendőző szerek terjesztése, hogyan szabad az erkölcsi métegy?

A méreg egy embert öl, ki maga is akarja, az obscenitás terjesztése pedig száz és száz gyanutlan, ártatlan lelket öl meg.

S hogyne lehetne tudni, hogy hol kezdődik az erkölcstelenség: Páris vagy Budapest fölfogásánál-e, hát erre csak azt mondom, hogy a Krisztus fölfogásánál, mely abszolút mértéke az erkölcsiségnek, hiába akarnak a kozmopoliták eldugni a világból.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tiszavirág.

Irta: Deér.

Csak úgy hívják, hogy tiszavirág. Fehér virág könnyű kis rovar, mely harmatos reggel, napsugarakban kél életre. Azután élvezi a meleg sugarakat, az életet. És ez az élet a szerelem élete. Mámor és gyönyör az egész.

Es mikor a nap bucsucsókját leheli a Tisza szöke hajaira, akkor vége a márnak, vége a szerelemnek, az életnek. A kis fehér lepkék élettelenül hullnak a folyóba. Egynapos volt az életük, de legalább örültek, szerettek s a halál, a vég is tán éppen szerelmi márnakban érte utól őket.

A hatalmas szöke folyam meg csak megyen tovább megszokott útján. De mintha lágyabban zsongnának a habok? ki tudja, miért?

Tán nem akarják megzavarni, annak az ezer és ezer tiszavirágnak az álmát . . .

Az alkony előhírnöke köszönti a tájat. Halk, susogó szellő enyeleg a fák lombjaival, a bokrok zöld galyaival. Csend, nyugalom honol mindenütt. Csak a Tisza hőmpölyög tovább, lágy zsongással zavarva meg a csendet. Olyan

ez a zsongás, mintha bucsuzóul szólna a napnak, a világosságnak, az életnek.

A közeli bokrok egyikében aztán megszólal az alkony bűvös-bájos hangja, dálnoka, a kis szürke fülemüle és énekel, ver, csattog az ő szerelmese hangján.

A folyam partján, kivágott fa törzsén egy leány ül. Tekintete ott pihen a hőmpölygő habokon. Egész lényén valami csendes, néma fájdalom ömlik el. Plasztikus, szép fejét tenyerére hajtja, kibomlott s aláhulló hulló fűtjeivel ez esti szellő játszik.

Judit ez, a falubeli Simon zsidó leánya. Idejött a Tisza partjára. Jól esik neki, hogy egyedül lehet, hogy csak magának, ábrándjainak élhet.

Jó ideig egészen gondolataiba mélyedve ül, mintha mit sem látna maga körül, mintha rá nézve nem léteznék semmi. Aztán megrázza fejét, mintha nehéz volna az az álomló bársonyos hajtenger. Kebléből mély, fájó sóhaj tör elő s halkán suttog valamit.

— Óh magas Jehova, küldj egy vezérsugárt, mely bevilágítson ebbe a sötét örvénybe, mely előttem feketéllik.

Es mintha Jehova csakugyan meghallgatta volna fohását, a fűzesből egy férfi lép elő. Magas, karesu alak; egész lényén a férfiaság nemes méltósága honol, szemei szokatlan tűzben égnek.

Amint a leányt megpillantja, megáll. Tekintete odatapad a leány ringó termetére; s mintha féne mozdulni is, nehogy megzavarja a leányt álmodozásaiban.

Aztán odarohan a leányhoz, átkapja karesu derekát s olvadozó, lágy hangon szól hozzá. — Jó estét Judit! Hát önt itt találok, milyen szerencse?!

A leány csendesen lefejt az ölelő karokat s mintha még mindig magának beszélne, lassan, mintegy susogva szól.

— Szerencse!? Aztán mi szerencse volna az, magára nézve Gábor, hogy velem találkozok, velem, a lenézett, megvetett zsidó leánnyal.

A leány szeméit e szókra nedves, csillogó fától vonja be s arcán is fájdalmas, kínos rángatózás látszik.

A férfi látja a könnyeket, észreveszi a leány fájdalmát. Elhagyja azt a finom, fehér kezét s epedő, szenvedélyes hangon beszél a leányhoz.

— Ne beszéljen így Judit! Ne ily lemondó, szomorú hangon itt, a hol minden szerelemről, boldogságról beszél.

A leány újra a beszélőre függeszti mélytűz, fekete szeméit s az előbbi, almatag hangon válaszol.

— Önnek tán igen, de nekem nem. De hagyjuk ezt. Későre jár az idő s atyám tán már aggódik miattam. Menjünk haza!

Berlinben megújult a régi jelenet. Ne Krisztust, hanem Barabást, kiabálta a nép és a sok gyáva Pilátus megijedt.

Csak késő ne legyen majd a mellet verni és megvallani, hogy valóban az Isteni erkölcs volt az, melyet megfeszítettek az írástudó farizeusok kedvéért.

Politikai párbajok.

— Az Új Magyar Szemlének »A függetlenségi politika jövője« cz. cikkéből. —

Lehet-e kérjük, illuziónk az iránt, hogy parlamenti életünk egész vonalán az eszmék és ideálok elevenítő árama fennakadt, hogy amíg a nemzet munkás milliós görnyedve teljesítik hazafias misszióikat, addig a törvényhozás palasztráján személyes gyűlölködésben folyik a harc s a toporzékoló viadokok rugják lábaikkal verejtékes arcunkba a cirkusz szeméjt? A kötelességteljesítés fenkölt heroizmusa helyét a betyárbecsület és a becsületbetyárság durva kódexei foglalták el a közlekiismeretben. Ah, mert a liberális politikai erkölcsök tana törvényes fizetési eszközzé tette a párbaj hamis pénzét a közélet számláján minden bűnért és mulasztásért, melyet elkövetnek. Erény és becsületesség, érdem és jelentéktelenség, tudás és korlátoltság, minden közömbösül a párbajban, minden egyenlővé lesz abban a sekélyes morálban, melyet a magyar közélet erkölcsi regulátorává emelt a mai boldogulás módszere. Gyanus üzemek lapangó faiseur-jei, a nyilvános pálya pénzzel, befolyással üzérkedő nagy liferánsai, a politikai alcóveok tanulatlan titkainak szemérmes Mimósai, koronkint szükségesnek látják becsületbeli aktiváikat s passzíváikat likvidálni a közvélemény bíráló szeme előtt s olyankor csatognak a kardok, durrognak a pisztolyok, graszszál az usance-párbaj, melyben nem az önérték rejtett sebjeire keresünk irt, hanem merész kockázattal spekulálunk a buta tömegek tiszteletére, melyből a társadalmi tekintély hitelző forrása fakad. Csoda-e már most, ha az, aki mindent szállít, voksot, meggyőződést, pokrócot, bakancsot, — alkalmas konjunkturák közt saját bőrét is, képes-e szállítani? Az élet . . . Eh, az élet épp oly numerus a strazsakönyvben, mint a becsület, tisztesség és morál;

magában semmi, értékét csak a melléje irt tizedes és százados numerusok összefogózó láncza adja meg. Így támadnak a nagy modern kondottierik, kik az élet keresztutjain állva, egyik kezökben a zacskót szorongatják, míg a másikkal fleuret-et forgatnak a meghunyászkodó esőcselék orra előtt.

Az élet becse minél csekélyebb egy nemzet művelt társadalmában, a párbaj annál gyakoribb expediens s a szellemi kultúra foka annál sülyedtebb ugyanott. Reklám és hírság a nyilvános pálya működő idegzetének életingere s a becsület nem egy transzcendentális eszmény, melyet önmagáért kell ápolnunk, mely lényünk velünk született s önmagunkkal örökre s elválhatatlanul egybeforrt jobb részét alkotja, hanem csak eszköz az élet durvább és anyagiasabb javainak kicsikarására vagy megvédelmezésére.

Az igazi jellem mindig látja a maga belső világa képét lelkiismerete tiszta kisugárzásában, de a modern Bayardok előtt a becsület csak falra aggatott tükör, mely figyelmezteti őket erkölcsi toilettejük rendbehozására, ha önmagukról nagyon meg találnának feledkezni. Please adjust your dress before leaving. Ebben áll ma bizonyos helyek és bizonyos társadalmi körök közös mottója.

De ha a nemzeti erkölcsök elfajulására nézve siralmasan jellemező a párbaj elharapozása magában is, vajjon mit szólunk akkor, mikor az ország törvényhozása jár elől a rossz példával. Nem megdöbbenő-e látni, hogy a politikai küzdelmek hivatásszerű terén a szellemi fajsúly mint szorul mindjobban háttérbe, hogy átengedje helyét a párbaj-vigécek feltokodásainak, hogy a törvényhozás nagy és égető kérdéseit jegyzőkönyvekkel és nyilatkozatokkal intézik el s a »chronique scandaleuse«-ök léha szenzációi lassankint eltompitanak minden érdeklődést az ország nagy és fontos érdekei iránt. A szellemi atrofia fenyegető réme ül a magyar parlamenten s hiába akarnók a baj eredetét lokalizálni, hiába az erkölcsi diagnózist megcsinálni, a tény az, hogy pártok és emberek egymást inficiálják, egymásra hurczolják s viszik át a ragály anyagát. Semmi okunk se lehet titkolni, hogy midőn a közjogi ellenzék politikailag nem bírt gátat vetni a hatalom tulkapásainak, ugyanakkor erkölcsileg sem bírt ellen-

álló szervezettel a korrupció fertőzettel szemben.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 23.

Jó későn nyílt meg a mai ülés, mert a havas, szeles idő mellett a honatyáknak nem igen volt kedvük otthagyni a meleg szobát, puha ágyat. Perczel Béni, a Ház »kellékese« háromszor is végigjárta a folyosókat, a míg végre jelethette az elnöknek, hogy együtt van a megváltó »negyven«.

Benn a teremben kellemetlen félhomály. A szélsőbaloldalon ülők még erős légvonatról is panaszkodtak.

Az elnök szinte ásitva jelentette, hogy az ülést megnyitja. A jegyző ásitva és alig hallhatólag morzsolta le a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Az igazságügyi költségvetés.

A mindig eleven izgékony Barta Ödön, a »kazárfejedelem«, a hogy őt néppárti barátai nevezik, próbálta ezután megtörni azt az aluszékony, szürke hangulatot, éles bírálatot mondván az igazságügyi politikáról. A költségvetés indokolása szerinte olyan, mintha azt nem a miniszter, hanem egy számtanácsos állította volna össze. Nincs benne semmi arról, hogy mi a teendő, mi az alkotandó. Egy igazságügyi programnak még csak nyoma sincs benne. A miniszter jobban tette volna, ha előzőleg tájékoztatja a Házat szándékairól, hogy aztán a bírálatot ebbe lehessen kapcsolni. Így kénytelen a miniszter tavalyi beszédébe fogódzkodni, a melyben voltak ígérek, de azok nem tartottak meg.

Ilyen modorban bírálta aztán azt, a mit a miniszter tett — és azt, a mit nem tett. Megemlékezett az igazságügyi adminisztráció rossz-szaságáról, a bezárt rabok rossz anyagi helyzetéről, a rendezetlen előléptetés viszonyairól.

Beszéde alatt az igazságügyminiszter sokat jegyzett és még többet rázta a fejét.

Barta után Nagy Mihály beszél. Az előtte szóló — ugymond — úgy látszik, a borús idő hatása alatt sötéten látja a helyzetet.

Förster Ottó: Már gyűjtjük a lámpákat. (Derűtség.)

A teremszolga tényleg megjelent és fáklyával a kezében gyújtogatni kezdte a Ház kandeláberjeit.

Nagy Mihály tehát már barátságos világitás

— Ne még Judit, — szólta a férfi — még egy kevéssé maradjon! Hallgasson meg engem, néhány őszinte szóm volna magához.

A leány arcára valami lassan előmlő rózsás pir ül ki. Egész testét gyöngy remegés fogja el. Szíve megsugja neki, a mit a férfi mondani akar s előre már úgy zakatol, úgy ver.

A férfi meg beszél.

— Judit, én szeretem magát! Szeretem attól a pillanattól kezdve, a mikor megismerem. Azt hittem, hogy észrevette ezt már. Kerestem az alkalmat, hogy feltárjam szívemet. Most ime itt van. Őszintén szólok Judit és magát is kérem, szóljon őszintén, igaz szívevel.

A leány remegve, félve süti le szemeit. Ugy remeg a hangja, a mig beszél.

— Gábor, meggondolta-e, mit mond? Ön szeretne engem, engem a zsidó leányt?

A férfi szenvedélyesen szól közbe.

— Nem a zsidó leányt látom én önben, hanem csak szerelmemet. Szóljon Judit; szívét kérdezze meg és úgy válaszoljon!

— A leány látta a férfi szemeiben égő nagy szenvedélyt, érezte a férfi erős szerelmét. Az ő valóját is átjárta valami édes delejes áram, mely mámorba ringatta. Odaborult a férfi keblére és sirva, könnyek közt suttogva szólt.

— Szeretlek Gábor, örültem szeretlek! Te vagy már régtől fogva életem napja, mindenem! És én csak neked, a te emlékednek éltem.

Tied volt minden gondolatom, szívemnek minden dobbanása. És ígérem, fogadom a hatalmas Jehovára, hogy a tied leszek, a mig élek. Elhagyom hitemet és leszek olyan, mint te vagy . . .

Most már a szenvedélyes leány beszélt. A házasan lüktető keleti vér piros rózsákat festett az arcára, szemeiből lángoló szerelem lobogott elő.

De aztán mintha eszébe jutott volna valami. Kibontakozott az ölelő karokból s mintegy sejtve a veszélyt, félve kérdezte a férfit.

— De vajjon mit szól hozzá atyám? . . .

A férfi arca is elborult egy pillanatra. Aztán határozott, erős hangon szólt.

— Hát majd őt is meggyőzzük szerelmünkkel s ő is bele fog egyezni boldogságunkba.

A leány hálás pillantást vetett a férfire e biztató szavakért. Aztán kezét nyujtva mondta neki:

— Menjünk Gábor!

És kéz a kézben megindultak hazafelé. Nem beszéltek. Szívük csordultig volt érzelmekkel. Mikor az első házhoz értek, Judit megállt.

— Itt váljunk el Gábor. Nem akarom, hogy ily későn együtt lássanak bentünket a faluban.

Késő volt már. Valaki már meglátta őket. Ez pedig nem volt más, mint Simon zsidó, Judit atyja.

Nem győzte hazavárni leányát s megindult, hogy fölkeresse. Ismerte kedvencz helyét, tudta, hogy arrafelé fogja megtalálni.

Mikor az öreg zsidó megpillantotta leányát a férfi társaságában, oda rohant a fiatalokhoz, indultatosan megkapta a leány kezét s tompa, rekedt hangon szólt hozzájuk:

— Te gyalázatos, hát ezért neveltelek föl, hogy szégyent hozz ősz fejemre! Te meg tudd meg, — szólta a férfinak, — hogy nem jó kikötni Simonnal! Drágán fizeted ezt meg!

A férfi nyugodt maradt s egyszerű, határozott hangon csak ennyit mondott:

— Nem félek fenyegetésőtől Simon! Csak annyit mondok, hogy az a leány tiszta és ártatlan. Nem szégyent hoz a fejedre, hanem tiszteletet, becsületet.

Az öreg Simon felkaczagott s futva vonszolta magát a halavány, remegő leányt.

A hold bevilágította utjokat s Gábor még látta, mint vonszolta magát a leányt az öreg s a kósza esti szellő egy-egy hangot oda is hozott hozzá, amelyből csak egy-egy szót kapott el.

— Szeretem őt . . . a Jehova verjen meg!

*

Faludi Gábor, a fiatal földes ur, másnap beállított Simon zsidóhoz. Arca komoly és ünnepies volt.

mellett folytatta beszédét. Nem csoda tehát, ha derűs színen látott mindent és tele volt dicsőréssel az igazságügyminiszter és az ország igazságszolgáltatása iránt. Csak a kodifikációs munkálatokat találta egy kissé lassúnak.

Kikell a reformok ellen, hogy külföldi, különösen szoros minta szerint készült, pedig az egységes jogi intézkedések, csak előnyére válnának a modern igazságszolgáltatásnak.

Sürgős szükség volna a mezőrendőri törvények módosítására.

Eddig a lopás vétség volt, ha 50 forint értékben a szabad földről valaki valamit elvitt, ha pedig bemászás útján történt, akkor betörésnek minősítették. Ha valaki például almát lopási szándékból egy gyümölcsös kertből bemászás után vett el, lopás büntetése miatt szigorúan büntették, holott ezt csak kihágásnak lehetne venni.

A bírák fegyelmi jogait korlátozandónak tartja. Egy-egy bíró, a ki már előléptetésre nem számít, az elnökkel bakafántoskodik, mert azt gondolja, hiszen ugysem léptetnek elő. Kéri a minisztert, hogy találjon módot, a mely a bírói függetlenségnek tiszteletben tartása mellett ezen dolgokat orvosolja. A bírósági tisztviselők sorsát is javítandónak tartja, de az adminisztráció egyszerűsítése nem az a mód, a melylyel a tisztviselők helyzetén segíteni lehetne. Ha a katonaságra és a nagy hatalmaskodásra milliókat költenek el, akkor erre is lehetne áldozni. A katonatisztek sokkal jobb helyzetben vannak mint a polgári tisztviselők. Elfogadja a javaslatot.

Visontai Soma: Azon panaszkodik, hogy az előadó nagyon is rövidre fogta előadói beszédét. Az új esküdtszéki eljárásról beszél. Ezt a tulajdonról kifogásolták, pedig a ki figyelemmel kísérte eddigé az esküdtszéki eljárást, az láthatja, hogy az a magyar fajnak csak dicsőségére válik. A magyar esküdtszék helyesen, okosan, igazságosan jár el. Mindazonáltal tekintetbe veendő, hogy az esküdtszéki bíráskodásnak lehet politikai jellege is. És ilyen politikai jellegű látunk benne nálunk is. Helyesli az előnyomozást abból a szempontból, hogy abban sok a védelmi garancia, kifogásolja azonban és rosszalja a csendőrségnél a bűnügyi előnyomozás körül számos esetben fölmertült visszaéléseket, kintzásokat. És most azt a kérdést intézi a miniszterhez, vajjon gondoskodott-e arról, hogy a sajtótermékek elkövetésében kibocsátott rendeletet visszavonja és semmisnek nyilvánítsa? Ezek most már szükségessé váltak a másnemű törvényes intézkedések következtében. Rámutat arra az elszomorító körülményre, hogy a bűnesetek száma hova-tovább emelkedik és a visszaesők száma is növekedik.

A város nagy kölcsöne.

— Rendkívüli városi közgyűlés. —

Borus arczczal ment fel akárhány városatyja tegnap a rendkívüli közgyűlésre, mert bizony nem kellemes dolog az senkinek, ha újabb terheket kell a vállára, vagy inkább a zsebére venni.

A tegnapi közgyűlésen pedig nem kevesebb, mint 12 % újabb adófizetésre kellett leadni a voksot.

De hát sajnos, olyan helyzetben van a város, hogy ki nem térhetett ettől az újabb megterheléstől.

Meg is szavazták 20 városatyja vettője ellenében 35-en, de azért az ügy huzódni fog, mert lesznek olyan városatyák, a kik megfelelőbbek a közgyűlési határozatot. Dr. Friedländer már be is jelentette ezt jóelőre.

A tárgyalásnak volt egy kellemetlen inczidense is.

Jó idő óta tapasztalhatta minden komoly szemlélődő, hogy a városatyák egy része, a kiket mélyebben nem érint, még a 12 %-os közköltő felemelés sem, a legkomolyabb tárgynál is igyekeznek nagyon vig hangulatot kelteni, hogy ha más nem is mulat, ők jól, kellemesen eltöltse az a pár órát, amit a városatyaság révén az ódon teremben el kell tölteniök.

Tegnap a színházi butorok 10.000 koronás költségénél szintén ilyen vig hangulat ömlött el néhány városatyja kedélyén.

Ez ellen szólalt fel, lehet, kissé erősen, Gábel Jakab. Mire neincsak az »érdekeltek« gyultak borzasztó haragra, hanem az elnököl polgármester rendreutasítása is beütött.

Csodálatos, hogy ez az elnöki rendreutasítás más alkalomkor, pl. a maró guny és folytonos közbekialításoknál — bereked.

Pedig a városi közgyűlés nem sport-club.

*

A rendkívüli közgyűlés lefolyása a következő volt:

Dr. Bulyovszky József polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Guttman József, Dr. Grósz Albert, Dr. Hoványi Gyula, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Palotay László, Stark Gyula, Szokolay Tamás, Schöpflin Ágoston, Ifj. Cser János, Czeglédy

Jeremiás, Déry János, dr. Hoványi Géza, Mészáros József, Milibák József, dr. Radó Ignác, dr. Sarkadi Lajos, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Smetka György, Serényi Gusztáv, Weisz Mór, Aufricht Mór, Balogh Döme, Bottó Ferencz, Czeglédy Sándor, Huzella Gyula, Janky József, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kunz Gusztáv, Mihelfi Adolf, dr. Mihelfi Lajos, Mihelfi Pál, Molnár Lajos, Munk Jakab, Müller Sálamon, Nyiry György, Pally Lajos, Papp György, Pekánovits Imre, Rendes Vilmos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Száhlender Károly, dr. Vári Szabó Béla, Weiszlovitt Adolf, Istvánffy István, Szüts Dezső, Rimler Károly, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Tóth Márton, Sztarill János, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Szüts Géza, Szüts István.

Dr. Bulyovszky József polgármester a közgyűlést megnyitván, bejelentette, hogy a főispán akadályozva lévén a megjelenésben, őt bízta meg a közgyűlés vezetésével.

Ezután felhívja Istvánffy István eljegyzőt a tárgysorozat első pontjának előterjesztésére.

A nagy kölcsön.

A tanács előterjesztést tesz a város részére felveendő 2.600.000 koronás kölcsönre. Két ajánlat érkezett be a városhoz és pedig a Pesti Keresk. Banktól és a Pesti Hazai Takarékpénztártól.

A tanács részletesen ismerteti a két javaslatot.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ad: 2.600.000 korona névértékű községi kölcsönt 9 1/2 % árfolyam mellett készpénzben 2.500.000 koronát.

Ezért fizetendő évenként 5 1/2 % annuitásban 50 éven át 143.000 kor. 00 fil. Községi kötvények s azok szelvényei illetékében . . . 1.104 kor. 94 fil.

Összesen: 144.104 kor. 94 fil. ami a kölcsönvett összeget tekintve évenként 5.75 százalék annuitásnak felel meg.

A Pesti Hazai takarékpénztár ad: 2.600.000 korona névértékű községi kölcsönt 9 1/2 % árfolyam mellett készpénzben 2.445.000 koronát.

Ez után fizetendő évenként 5 1/2 % annuitásban 50 éven át 143.000 kor., ami a kölcsönvett készpénz értékét tekintve, 5.85 százalék annuitásnak felel meg.

A két ajánlatot összehasonlítva kiténik, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank készpénzben 60.000 koronával többet nyújt ugyan, de az évi annuitás 1104 koronával magasabb s a kölcsön időközben csakis nyereséjogosultsággal bír 4 1/2 % -os községi kölcsön kötvényekben fizethető vissza, a mi csakis 110 % név-

A zsidót ott találta a könyvei közt. A mikor belépett, Simon csak a fejét emelte föl s gunyos pillantással mérte végig a belépőt. Aztán be sem várva, hogy az ifju beszélni kezdjen, megszólította.

— Ah, hozta Isten Faludi uram! Talán bizony a tartozását jött megfizetni? Szép kis summa, mondhatom.

És keresgélgni kezdte a könyvei közt.

Gábor arcját futó pir borította el e szavakra, de aztán csakhamar újra nyugodt lett.

— Majd azt is megfizetem. Apámról maradt rám az adósság s azt hiszem eddig is becsülettel fizettem. De most másért jöttem. Most én kérek tőled valamit, a mi drágább nekem mindennél a földön. Judit kezét, a leányodat kérem.

A zsidó felugrott s szakgatott hangon beszélt, kiabált.

— Az én leányomat, — te . . . te . . . csábító! Aztán mit akarsz vele? Hova vinnéd? Hisz ha akarom, mindened az enyém lesz s aztán mehetsz koldulni.

Most már Gábort is elfogta a tűz. Haragtól égve, remegő hangon válaszolt:

— Simon, ne sértegesd! Ahhoz a leányhoz nekem jogom van, mert szeretem s ő is szeret engem. A pénzedet megkapod, ne félj, de azért a leány enyém lesz és nem kell koldulnia.

— Hát azt hiszed, — szölt Simon, —

hogy ily szép virágszálat egy ilyen nyomorult, sehonnai koldusnak neveltem föl . . .

— Nyomorult vagy magad, — kiáltott Gábor s odaugrott az öreg zsidóhoz. De valaki hirtelen megkapta kezét. Judit volt.

— Gábor, mit akarsz tenni?

A férfi odapillantott s látta a halvány, sápadt leányt.

— Bocssás meg Judit!

A leány aztán odament atyjához. Letörölte atyja verejtékes homlokát s kőrő, csengő hangon szólt hozzá:

— Atyám, ne törd össze szívemet! Én szeretem Gábort, hát miért akarsz elszakítani tőle? Hisz nélküle ugy sem élhetek. Szeretem annyira, hogy kész vagyok érte hitemet megtagadni, kész vagyok érte életemet odaadni.

Rekedt kacagás szakította félbe a leányt. Atyja ellökte őt magától.

— Menj, menj tőlen, te . . . bélpoklos! Hát már a lelkedet is megrontotta ez a . . . Hát az övé akarsz lenni, az ő hitére akarsz térni? Ha . . . ha . . . ha! Nem, ezt nem engedem. Anyád emlékére esküszöm, hogy nem lesz az övé. A Jehova átka kíséren egész életeden át, ha ellenem szegülsz! Megátkozom még nyugvó poraidat is, meg minden magzatodat . . .

— Atyára! sikoltott a leány zokogástól elcsuklott hangon.

— Te pedig, gaz csábító, távozz a házamtól. És tudd meg, hogy földönfutóvá teszek,

enyém lesz mindened, hisz én adtam apádnak a pénzt, mindent. És én nevetni, kacagni fogom nyomorúságodat. — A lány még sem lesz a tiéd. Inkább tudjam a Tisza mélyeségek fenekén, mint a te karjaidban apai hitét megtagadva. Menj . . . menj! . . .

Gábor menni akart. A leányt kereste tekintetével, de nem találta.

Kábult szívvel ment hazafelé. Csak azon a leányon járt az esze, csak arra gondolt. Valahol meg egy fülemüle kezdett el csattogni szerelmes, bővös bájos hangon . . .

Juditot többé nem látta senki. Atyja sem tudott felőle semmit. A Tisza partján pedig gyakran lehet látni egy fiatal férfit, amint ott ül egy kivágott fa törzsén s tekintetét, mely oly fáradt, szomorú, ott pihenteti a szőke folyam habjain.

Gondolata meg ott időzik egy halavány arcú leány emlékénel, ki eltűnt minden szó, minden nyom nélkül.

A szőke folyam meg csak hömpölyög tovább. Haljai lágyan ringatják a rajtuk pihenő ezer és ezer tiszavirág fehér testcskéit. Haik, egyhangú zsongása belevegyül a néma csendbe. Mintha altató dal volna; altató dala annak a leánynak, ki ott fekszik mélyen a fenekén, keblén összekulesolt kezekkel, élettelenül; kinek oly rövid volt szerelme, boldogsága, mint a tiszavirágé, a mely ott uszkal a szőke, hullámzó, tarajos habokon.

értékben vásárolható. Ha tehát feltéve, hogy 50 év múltán a kölcsönt konvertálni óhajtának az esetben az akkor még a törlesztésért fennálló 2.506.530 korona 76 fillér helyett 110% évi kötvényben 250.635 koronával többet kell visszafizetni, míg

A Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál a törlesztési rend szerint fennmaradó 2.506.430 kor. 81 fillér helyett, — ha 6 év múltán a konvertálás nemez intézetnél történik, 75.195 kor. 92 fillérrel kell többet, vagyis összesen 2.581.726 kor. 73 fillért kell fizetni. Ellenben, ha a konvertálást az intézet maga teljesíti, ugy csak 2.506.530 kor. 81 fillért. S így az a látszólagos előny tűnik föl, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ez idő szerint 65.000 koronával többet ad készpénzben, (a 6 év leteltével valószínűleg bekövetkező konvertálás esetében az évi 1104 kor. 94 fillér többlet járulékon kívül 175.457 kor. 8 fillérrel). Vagyis, ha a konvertálás a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál lesz eszközölhető: 250.653 koronával kell megfizetni s így kétségtelen, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ajánlata a látszólagos előny ellenére tetemes mértékben kedvezőlenebb, mint a Pesti Hazai Első Takarékpénztár ajánlata.

Ezek alapján a tanács a Hazai Takarékpénztár ajánlatának elfogadását javasolja, mert ez által az eddig elhatározott építkezések mind keresztül vihetők s a helybeli pénzügyi helyzetből felvett függő kölcsön visszafizethető lesz.

Mihelgy Adolf szólott első sorban a kérdéshez. Elvileg elfogadja a javaslatot, mert az egész kölcsön felvételéből kár nem háramlik a városra. Azonban ha a két pénzügyi intézet nem kötött ki határidőt, az esetben halasztsák későbbre a kölcsön felvételét, mivel nagy különbséget lát az árfolyamok tekintetében a két ajánlat között. Tárgyaljanak tovább a pénzügyi intézetekkel, hátha legalább 1%-ot még lealkudhatnának. Ezt reméli. Kényszerből menne csak bele a kölcsön felvételébe, mert az óriási áldozattal jár. Halasztási indítványt tesz, hogy újabb alkudozások után a közelebbi rendes közgyűlésen tárgyalják a kölcsön ügyét.

Dr. Fridländer Sámuel a Mihelgy beszédeből, bár nevet nem említett, azt látja, hogy a Kereskedelmi Bank mellett foglalt állást. A kölcsönt rendkívül drágának tartja, mert az árfolyamnál és stornódíjnál negyed milliót veszítene a város. A tanácsot rossz, könnyelmű gazdálkodással vádolja, mert a drága pénz felvételébe akarja a várost vinni, hogy a jó ideig nem szükséges összeget aztán kevesebb kamatra pénzügyi intézetben hevertesse. Fejtegeti, hogy sokkal előnyösebb, ha városnál levő árpénzeket és alapokat veszi kölcsön 4 1/2% kamattal a város; nem állandóan, csak átmenetileg, míg olcsó kölcsönt kap. A halasztás mellett van.

Pallay Lajos czáfolja Fridländer s védi a tanácsot a pazarlás vádjá ellen. Mindent a közgyűlés szavaz meg s legfeljebb ez lehet a pazarló. Ez után azt igyekszik kimutatni, hogy más veszteség nem éri a várost, mint az árfolyam-különbözétekből eredő 60.000 korona.

Dr. Hoványi Géza más oldalról igyekszik megvilágítani a kérdést, Fridländerrel szemben, aki egyoldalul foglalkozott az ügygyel. Az vezette a városi tanácsot és a pénzügyi bizottságot a javaslat megtételénél, hogy jobb a biztos rossz jövő, mint a kedvezőbb bizonytalanság. A honvéd huszár kaszárnya építésénél a kölcsönt drágának találták s halasztották a kölcsön felvételét s most még drágábbat kell felvenni. A jövőt soha nem tudhatjuk s ezért gondoskodni kell, hogy legyen pénz, a mikor fizetést kell teljesíteni. Három hónappal ezelőtt sehogy sem lehetett kölcsönt kapni. Most jobb a helyzet s ezt meg kell ragadni, hogy bizonytalanságban ne legyünk. Az alapok némelyikét ő is kölcsön venné, de egyikmásiknak olyan a rendeltetése, hogy kölcsön venni nem lehet. A községi kölcsönkötvényeket külföldön nem, csak itthon lehet elhelyezni.

Szokoly Tamás: Ansichtkártyát nyomtatunk rá!

Dr. Hoványi Géza: A Szokoly ur arczképével, akkor sikerül elhelyezni. — A Hazai Takarékpénztár kölcsöne a visszafizetésnél előnyösebb, a Keresk. Banké bizonytalan. Fejtegeti a kettő között a különbséget. A halasztás ellen van, mert újabb alkudozás célra nem vezet. A 2.600.000 korona kölcsönt egyszerre kell felvenni, mert másként nem adják. Nem lehet elszalasztani a mostani alkalmat, mert később rosszabb állapot lehet. Ajánlja a tanács által előterjesztett javaslatot.

Balogh Döme szomorúnak tartja, hogy másod kézből veszi a város a kölcsöneit, míg a takarékpénztárak az Osztr.-Magyar-Banktól kapnak pénzt. Volt külföldi ajánlat, miért nem fogadták azt el? — Vegyék le az ügyet a napirendről.

Dr. Bulyovszky József bejelenti, hogy hosszasan alkudozott a tanács, de eredmény nélkül. Az alapok kölcsönvétele tárgyában járt a miniszternél, de az határozottan kijelentette, hogy azt nem engedélyezi.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond az iránt tesz kérdést, hogy az ajánlattevők kötöttek-e ki határidőt?

Bordé Ferenc: Igen. A Hazai Takarékpénztár április 28-ikát a Keresk. Bank május 15-ikét.

A vita befejeztetvén, a halasztás mellőzésével a tanács javaslatát fogadták el.

Dr. Friedländer Sámuel: Majd megfelelőbezem!

A diszlet-raktár.

A színházi diszlet-raktár építésére a Középegyház üres kertjét tartották legalkalmasabbnak s e helyett a felmaradó telekrészből akartak Középegyháznak megfelelő helyet átengedni. A csere azonban nem sikerült, miért is javasolja a tanács, hogy a diszlet-raktárt a színházmelletti új utcában, a fennmaradó közepes telken építse fel a város. Az építkezést árlejtés mellőzésével adják a színházépítő vállalatnak, oly ár leengedés mellett (3%), mint a kir. tábla kibővítésénél elértek.

Szokoly Tamás nyilvános árlejtést kíván. Mihelgy Adolf: azt szeretné, hogy az emeletes diszlet-raktár földszintjén 1—2 boltot építsenek.

Komlóssy József felvilágosítással szolgál, hogy a diszlet-raktár épületében, annak természeténél fogva, semmiféle más helyiséget nem szabad létesíteni.

A tanács előterjesztését elfogadták.

A szinpadai butorok.

A szinpadai butorokra a költségvetésbe nem vettek fel semmi összeget. Ezért e célra 10.000 korona megszavazását kéri a tanács.

Balogh Döme élesen kritizálja, hogy ilyen mulasztásokat követett el a főmérnök. Így belegratták a várost. (Zaj. Nevetés.)

Komlóssy József felvilágosításul megjegyzi, hogy nem a főmérnök készítette a költségvetést, hanem egy világhírű cég. A dolog onnét származik, mert a színházi butorokat soha nem szokták a színház építés költségvetésébe felvenni.

Gábel Jakab kifogásolja, hogy a városatyák egy része oly komoly dolgokból is mulasztást csinál, a melyek a polgárság zsebére érzékenyen érintik. Ez nem a legillőbb. (Óriási zaj. Egyesek közbekiáltanak: Nem tőrjünk a rendreutasítást!)

Elnöklő polgármester a szónokot rendreutasítja. Elnöki jogát nem engedi s csak neki van joga valamelyik bizottsági tagot szavaiért rendreutasítani.

Gábel Jakab az elnöki rendreutasítást elfogadja, de mástól nem tőr el terrorizálást. Az előterjesztést különben elfogadja.

A 10.000 koronát a szinpadai butorokra megszavazták.

A színház környékének rendezése.

A tanács előterjesztést tesz a színház környékének rendezésére nézve. A Fő-utcának Áldás-utcától Nagy Sándor-utczáig terjedő részét hagyják úgy, a mint van, a színház kö-

rüli utcák gyalogjáróját pedig gránit vagy műkövel kövezzék ideiglenesen, mert ott süppedékes a talaj.

Szokoly Tamás a járdákon aszfaltot, a kocsiuton pedig aszfalt macadamot kíván. Ezt indítványozza.

Dr. Hoványi Géza fejtegeti a kérdést s mivel arról értesült, hogy az aszfaltozásnál a vállalkozók a süppedéseket mindannyiszor ingyen kijavítják, a járdákat aszfalttal, a kocsiutat macadammal kívánja készíttetni. A pályázatot írják úgy ki, hogy a járdák aszfaltból készüljenek, de a többi burkoló anyagokkal is pályázzanak.

Szokoly Tamás csupán az aszfaltra kéri a pályázatot kiírni.

Dr. Hoványi Géza indítványát visszavonja. Lovas Zsigmond szakértő nyilatkozik s kifejti, hogy azért nem akarták a színház környékét végleg rendezni, mert helyen-helyen pinceszék voltak s ott sülyedni fog a talaj.

Szavazásra kerülvén a dolog, az összes munkálatoknak aszfalttal leendő készítését fogadták el s így írják ki a pályázatot.

Ezután elhatározták, hogy a színház környékén szükséges vízvezetési munkálatokra pályázatot irnak ki; — a csatornázási munkálatokat Madarász és Flanta városi vállalkozóval készíttetik, a 15%-os engedmény alapján; a parkirozási munkákat a Rhédey-kert felügyelő bizottsága készítteti s a gázvezetékek munkálatával a gázgyárt bizzák meg.

Ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Sajtópör főispán és alispán között.

— Egy alapítvány története. —

Nagyon természetellenes dolog van készülőben Mosonvármegyében. Nagyvárad mértékét alkalmazva olyan dolog ez, mintha pl. dr. Beöthy László főispán 150.000 frtot adományozna megyei közcélokra, de utóbb az adománylevelet szétépté, a miért azután Szunyogh Péter alispán egy borsos, paprikás cikkben a »Szabadság« hasábjain összeremtettézné a főispánt. Szörnyűség, hogy még ehhez hasonló dolog is megtörténhetik valahol és szinte jólérezük magunkat, hogy ilyen dolog nálunk nem történhetik meg csak Moson megyében.

A D. H. írja ugyanis a következőket:

Szenzációs sajtópörben fognak itélkezni a győri esküdtek.

Már esztendőik óta mosogatják Mosonvármegye szennyesét. A mióta Pálffy-Daun Vilmos gróf lett a főispán, Pogány József pedig főispáni titkár és azután erőszakos módon alispán, — azóta nincsen nyugalom a szerencsétlen vármegyében.

Tóth Imre alispán hivatalvesztésre való elítéltetése óta csak az egyes hírlapokban szelöltették Mosonmegye kontraverz ügyeit, néhány hónap mulva azonban az egész ország nyilvános tárgyalás útján vehet tudomást e határszéli megyének ügyes-bajos dolgairól.

A m.-óvári német lap felújította Pálffy-Daun gróf 150.000 frtos ígért alapítványának dolgát és meggyanusította Tóth Imre akkori alispánt, hogy a hamis hír terjesztésében ő is részes.

Tóth Imre nem hagyta szó nélkül a dolgot, hanem ugyanabban a német lapban körülményesen leírta, persze szuró metsző és elítélő szavakkal megpaprikázva, — hogy miben áll az ígért nagy alapítványokról szóló hír.

Annyi bizonyos, hogy akkori időben szájról-szájra adták Mosonmegyében a 150.000 frtos hírt. Különösen M.-Óvár és Mosony községek kaptak rajta, mert ők külön-külön 10.000 frtot nyertek volna.

Persze a nagy ígértből, igen természetes okok miatt semmi sem lett. A moson megyeiek belenyugodtak már, hisz gyenge gyepőlőszáron is el lehet őket vezetni. A régi gyűlölség azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Főlkavariák a zavaros vizet és Tóth Imre oly szavakat vadosott Pálffy-Daun gróf fejéhez, melyek sebet ejtettek rajta. Ezeket a sebeket akarja most a

főispán az esküdtek által begyógyíttatni. Bepörölte Tóth Imrét sajtó útján elkövetett rágal-mazás és becsületsértés miatt.

Szenzációs lesz ez a pör, mert oly homlokegyenest ellenkező dolgokat fogunk hallani, melyek a viszonyokat nem ismerő embert zavarba fogják hozni.

Sokan azt mondják, hogy Pálffy-Daun gróf semmit sem tudott a nevében ígért alapítványokról, hogy az egészet Pogány József, akkor még főispáni titkár híresztelte csak azért, hogy a főispán mellett a megyében hangulatot csináljon.

Annyi bizonyos, hogy az egész megye tele volt a szenzációs hírrel és Tóth Imre szerint Moson és M. Óvár községek már meg is határozták, hogy mily célra fordítják a nekik ígért 10.000 frtot.

Értesülésünk szerint **Pálffy-Daun** gróf amugyis gyenge állását igen megingatta a föl-kavart hír. Ha a sajtóbíróság nem siet a tárgyalás megtartásával, úgy Pálffy-Daun csak mint ex-főispán fog vádlóként szerepelni.

Hallomás szerint május hónapban mondatnak vele bucsut a főispáni széktől, mert a kormányban Bánffy-érzelmű tagjai is belátták már, hogy helyzete tarthatatlan.

Utódját az elhunyt **Battyhány** József gróf örökösei között keresik.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 25. Szigligeti emlékünnepe.

Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.

Apr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* **A római zarándoklat.** A nagy nemzeti zarándoklatra, mely ápr. 24-én indul az örök városba, nagyban folynak az előkészületek, sőt megindultak, még pedig meglepő arányban, a jelentkezések is. Ezekből ítélve a nagy nemzeti zarándoklat igazán impozáns lesz; kell is, hogy olyan legyen, hisz a magyar királyság kilencszázéves jubileumán fejezi ki Szent István népe hálóját az apostoli szék iránt, mely országunkat beiktatta a keresztény civilizált államok sorába s fejedelmünknek koronát küldött, mely a magyar nemzet államiségének ma is legfőbb symboluma.

A zarándoklat ügyének állásáról ujabban a következő értesüléseket vettük: A zarándoklatban igen sokan vesznek részt az arisztokrácia tagjai közül. **Győry** Teréz grófnő vezetése alatt száz magyar főrangú hölgy fogja bemutatni hódolatát a pápának, a magyar katolikus egyház kilencszáz éves fennállása és a szent év alkalmából. **XIII. Leó pápa** nagyon kedveli a magyar népviseletet. **König** pápai káplán illetékes körökben azt az impressziót nyerte, hogy nagyon óhajtanák, ha a magyar zarándokok nemzeti viseletükben jelennének meg a pápa előtt. Érdekes, hogy a még javában folyó iskoláév dacára száznál több kispap jelentkezett a zarándoklaton való részvételre. Így tehát az ifjuság is képviselve lesz az ünnepélyes vatikáni fogadtatáson, amelynek napját a szent Atya a jövő héten fogja megállapítani. A zarándoklat iránt különben országsszerte igen nagy az érdeklődés, egyedül **Kassáról eddig százötven** résztvevő jelentkezett. A zarándoklat ügyében a helybeli plébániákon és lapunk szerkesztőségében mindenkinek készséggel adnak felvilágosítást.

* **Az akadémiái czim megszorítása.** A felsőbb kereskedelmi iskolákban szeltében divatos volt a kereskedelmi akadémiái czim használata. Mivel azonban ez a czim jogtalan és törvénytelen volt, a kultuszminiszterium

mindig perhorreszkálta. A visszaél(sek azonban nem szüntek meg, úgy annyira, hogy most Zsilinszky államtitkár a miniszter helyett egy szigorú rendeletet bocsátott ki, amelyben még az iskolai hirdetésekben sem engedi meg az akadémiái czim használatát. Ezzel tehát vége a kereskedelmi iskolák aranjuzei szép napjainak.

* **Özv. Hlatky Károlyné.** **Hlatky** Endrét, a nagyváradi ügyvédi kamara és a helybeli szabadelvűpárt elnökét súlyos csapás érte, édes anyja özv. **Hlatky** Károlyné Temesvárt ma reggel életének 79-ik évében elhunyt. **Hlatky** Endre még napokkal ezelőtt elutazott haldokló édesanyja ágyához Temesvárra. Az elhunyt matrónát Nagyváradon, f. hó 25-én fogják örök nyugalomra tenni. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Hlatky Endre és neje sz. **Örley** Kornél és gyermekeik: **Margit**, **Magda** és **Endre**; **Bócz Géza** és neje sz. **Vincze** Amália és gyermekeik **Ilona**, **Kálmán**, **Ella** és **Aurél**; **Schweiger** Bertalan és neje sz. **Hlatky** Amália és gyermekeik: **Endre**, **Gyula**, **Béla**, **Zoltán** és **Ilonka** fájdalomteljes szívvel tudatják a legjobb anyja, nagyanya és anyós özv. **Hlatky** Károlynénak folyó hó 23-án reggel fél 9 órakor élte 79-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai f. hó 24-én d. u. 4 órakor fognak Temesváron a róm. kath. egyház szertartása szerint beszentelni s onnan Nagyváradra szállíttatni s f. hó 25-én d. u. 4 órakor Szaniszló u. 710-ik számú háznál be-szenteltetni és a várad olasz-i sirkertiben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 26-án d. e. 10 órakor fog a várad olasz-i róm. kath. plébánia templomban az egek urának bemutatni. Nagyváradon, 1900. évi márczius hó 23-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A régi posta bélyegek életét meghosszabbították.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a régi krajczár értékű levélbélyegeket egészen az év szeptember hó végéig lehet használni.

* **Agyonütött lengyel.** **Lakatos** János földbirtokos czigányfalvai erdejében fákat döntögettek ki favágásra odatelepedett lengyel munkások, a mikor váratlanul nagy szerencsétlenség történt. **Chudi** János, ifj. **Szolarik** János és **Zifcsák** János egy nagy cserfa kidöntésével voltak elfoglalva. A mikor már a fát jól körül vágták, hogy kidőlésétől lehetett tartani, a munkások elfutottak a fától úgy 25—30 lépésnyire és itt teljesen biztonságban hitték magukat. Az öreg cser csakugyan nagy recsegéssel roppant össze, melybe belevegült **Chudi** János rémitő halálkiáltása. A munkások oda rohantak hozzá és egy nagy fa alatt lelték **Chudi** Jánost holtan, rettentően összeroncsolva. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a munkások által kidöntött cserfa galyaival egy másik fát is kidöntött, a mely a gyanutlanul álldogáló **Chudit** agyoncsapta. Halálát özvegye, öreg anyja és 3 gyermeke siratja.

* **A Sebes Körös társulat** április hó 10-én d. e. 9 órakor választmányi s ugyanazon nap délután tartja meg évi rendes közgyűlését hivatali helyiségében.

* **Az új pénz, rossz pénz.** Az új veretű ötkoronás tallérokkal szemben mindenfelő nő az elégtelenség. Alig van még pár nap óta forgalomban, máris minden oldalról lesújtó kritika és jogos panasz merül fel az új pénz ellen. A közönség kényelmetlennek, súlyosnak és nehezen kezelhetőnek tartja az ötkoronás pénzdarabot, míg a szakértő művészek kifogást emelnek művésziellen volta miatt. Tegnapi illetékes forum nyilatkozott elítélőleg az új pénzről. A magyar iparművészeti társulat választmánya tegnap ülést tartott, a melyen szóvá tették az új ötkoronás érmeiket. A választmány egyhangú véleménye az, hogy az ötkoronás érem egy művész, mint technikai szempontból egyáltalán nem felel meg a jogos igényeknek. —

Fischer Ignác és **Gaul** Károly indítványára elhatározták, hogy a társulat felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez, melyben arra kéri, hogy a kezdetleges pénzek helyett újakat készíttessen. A társulat egyben felajánlja közbenjárását, hogy a szükséges művészi terveket esetleg pályázat útján beszerzi.

* **Oxygén viz.** Nagy ritkaság hogy új, eddig még nem ismert készítmény oly gyorsan és közvetlenül érvényesüljön mint a szabad. **Oxygén-víz**, mely alig hogy városunkban pár nap óta forgalomba került. már is a társadalom minden rétegében eltejedt és osztatlan kedveltségnek örvend. De ez természetes is, mert rendkívül kellemes íze, kiváló hasznos volta, csinos tetszetős kiállítása és olcsósága a nagy elterjedést érthetővé teszik. Hogy az >Oxygénviz< általános használata a közegészségügynek mily hasznos szolgálatot fog tenni, annak fokmérője az a nagy érdeklődés, mely mérvadó orvosi körökben ezen gyógy és üdítő viz iránt mutatkozik. Felhívjuk t. Olvasóink figyelmét lapunk mai számában foglalt erre vonatkozó hirdetésre.

* **Tömeges megtérés.** A Pécsi Közlöny írja: Istvándi somogy megyei község lakosságának jórésze, mintegy háromszázhatvanan megjelentek Szulukon Reiner Gyula esperes-plébános előtt, — ki őket az iskolahelyiségben fogadta, jóllehet ide sem férhetvén be, a folyósó és udvar is telve volt, — és kijelentették ama megmáshatatlán szándékukat, hogy ők elhagyván a kálvin-felekezetet, amelybeu eddig éltek az egyedül üdvözítőnek felismert római katolikus hitre akarnak megtérni, mely szándékukról illetékes lelkészüknel az előirt jelentéseket már meg is cselekedték. A buzgó esperes intő szavaira, nehogy a valláscserélést csak köpenyforgatásnak tekintsék s pillanatnyi felhevülés indító okából tegyék meg a fontos lépést, esküvel erősítették, hogy szándékuk megfontolt és komoly, és éppen ezért visszavonhatatlan. Az áttérés előtt szükséges tanítást az esperes velük már meg is kezdte és páratlan uzsósbágot tapasztal az új megtérőknel.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak nagyszámú rokonaik nevében is mély fájdalommal tudatják **Szábel** Alajos ny. m. kir. p. ü. számtiszt, az osztrák-magyar birod. első ált. tisztviselő egyesület disztagjának folyó évi márczius hó 23-án reggel 1 órakor élete 72-ik, boldog házasságának 35-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A boldogult hült teteme f. hó 24-én d. e. 9 órakor fog Nagyváradon Szaniszló-utca 716-ik sz. lakásában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanazon Nagy-Szebenbe szállíttatni, hol folyó évi márczius hó 25-én délután 5 órakor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a róm. kath. sirkert halottas házából övéi mellé örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat Nagy-Szebenben f. hó 26-án reggeli 8 órakor fog a róm. hath. plébániai templomban és Nagyváradon f. hó 28-án d. e. 10 órakor az olasz-i plébánia templomban az egek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1900. évi márczius hó 23-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! **Szábel** Alajosné szül. **Schwarz** Laura az elhunyt neje. **Szábel** Boldizsár es. és kir. százados hadbíró. **Szábel** Berta férj. **Plhal** Hugóné az elhunyt gyermekei. **Plhal** Hugó m. kir. posta és táv. számvizsgáló, az elhunyt veje. **Plhal** Gyula **Plhal** Erzsébet **Plhal** Károly unokái.

* **Tüz** **Lukács** Béla lakásán. **Lukács** Béla orsz. képviselőnek, a párisi magyar kiállítás kormánybiztosának Budapesten a Disztér 4. szám alatt levő lakásán tegnap tűz támadt. Esti hat órakor az egyik ablakfüggöny kigyuladt. A házbéliek azonban hamarosan eloltották a tüzet úgy, hogy a tűzoltókra nem is volt szükség.

* **A megszökött asszony.** **Frank** János egy szerencsétlen férj, tegnap táviratot intézett, a budapesti rendőr-főkapitánysághoz és kérte, hogy a feleségét, a ki megszökött tőle Ujegy-

házaról és Budapestre ment tolonczolják haza. Minthogy ez a kérelem nem volt kellőképen motiválva, a fővárosi rendőrség a bubánatos férj táviratát ad akta tette.

* **Sikkasztó gyakornok.** A bécsi rendőrség táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Precán Ignác 17 éves gyakornok, a ki a Stein testvérek bécsi kereskedő-czégénél volt alkalmazva 77 koronát elsikkasztott és megszökött. Minthogy alkalmasint Budapestnek vette az útját, rendőrségünk megtette a kellő intézkedéseket.

* **Női zenekar a Lloydban.** Két bucsuhangversenyt rendez ma szombaton és holnap vasárnap este az első budapesti magyar Női zenekar a Lloyd kávéházban; a zenekar igen szépen és ügyesen játszik és igazán kiérdemelte az eddig iránta tanúsított érdeklődést.

EGYESÜLETEK.

Uj katolikus kör. A belügyminisztérium a *nagyszokolyi* róm. kath. olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

IRODALOM.

Az Uj Magyar Szemlének márciusi száma megint hoz egy aktuális politikai cikket *»A függetlenségi politika jövőjéről«*. Kiindulva az Ugron-hajszából okosan és igen sikerülten ostromozza az elharapózott politikai párbaj-mániát, aztán pedig a meddő függetlenségi politika hibáit mutatja ki s kijelenti az ellenzék új feladatait. A füzet tartalma különben a következő:

Kecskeméthy Aurél naplója. Irta: Veszi József. (Első közlemény.) — A kartell. Irta Dr. Pap Dávid. — A függetlenségi politika jövője. — Iparpártolás. Irta: Gelléri Mór. — Az esküdtszékokról. Irta: Dr. Schächter Miksa. — Az ideg-élettan alap-problémája. Irta: Dr. Pikler Gyula. — (Befejező közlemény.) — Elnémult harangok. Regény. Irta: Rákosi Viktor. (Harmadik közlemény.) — Bovaryné. Regény. Irta: Gustave Flaubert. Fordította: Ambrus Zoltán. (Harmadik közlemény.) — Nietzsche és elmélete. Irta: Szász Zoltán. Befejező közlemény.) — A nemzeti színház. (Első közlemény.) — Krónika. — (1. Politikai szemle. — 2. Irodalmi szemle. Irta: Ignotus. — 3. Színház. — 4. Zenei szemle. Irta: Dr. Molnár Géza.) — Értesítő — (1. Osvát Ernő: Idegenek között. — 2. Gróf Hadik Sándor: A német rém. — 3. A román kérdés. — 4. Márciusius idusa. — 5. Uj akadémia. — 6. Rőpirat-irodalom. — 7. Tom Belling.) — Az Uj Magyar Szemle minden hó 15-én 10 ivnyi terjedelemben jelenik meg. A szerkesztőséget illető közlemények Üllői-ut 1. szám alá küldendők. — Az Uj Magyar Szemle megrendelhető a kiadóhivatalban (Üllői-ut 18.) és minden könyveskereskedésben.

Előfizetési ára: félfévre 12 korona; egész évre 24 korona; egyes kötet 2 korona

Igazságszolgáltatás.

Emberélet csikokért,

— Saját iudósítónktól. —

Rendkívül kicsi volt az érdeklődés a tegnapi esküdtszéki tárgyalás iránt, úgy látszik ez is csak addig volt érdekes, míg ujság volt. Tegnapi már alig volt hallgatója a *Gombos* Sándor történetének.

A tárgyalás nem is igen érdemelte meg az érdeklődést, unalmas volt kezdettől fogva, azonban mégis voltak érdekes részletei, így az orvosok véleménye, akik mindannyian mást mondtak az áldozat halálának okául, aztán igen érdekes részlet volt az, mikor kiderült, hogy az

áldozatnak *bűnjelt* képező hátgerince *elkallódott* s végül érdekesek voltak a perbeszédék.

A tárgyaláson a rendes bíróság volt jelen, *Millye* Gyula elnök, *Fassie* Pál és *Kurovszky* Ferencz bírák, *Hermann* Aladár jegyző.

A vádhatóságot *Popp* Aurél kir. alügyész képviselte, míg a vádlottat dr. *Dési* Géza ügyvéd védte.

Kevéssel kilencz óra után kezdődött meg a tárgyalás. A szokásos formások között megalakult az esküdtszék, a melynek tagjai lettek:

Schenker Mihály, Tichy Gyula, Rákosi Viktor, Lipesei Ignác, Simon István, Tarsoly Ferencz, Mihályi Ferencz, Balogh László, Tóth Lajos, Sarkady György, Perlesz József és Oláh Lajos rendes, *Plander* Sámuel, *Moes* Károly pótesküdték.

Mintán az esküdtek az esküt letették, a vádlottat hallgatta ki a törvényszék.

Értelmes kinézésű ember a vádlott. Nem tagad semmit sem, beösméri, hogy a fiut megütötte, de tagadja az ölési szándékot és azzal védekezik, hogy első haragjában ütötte meg a fiut, mert nagyon haragudott, hogy csikjait lopja.

A vádlott után a megölt fiu édes anyját *Fekete* Demeternét hallgatták ki. Több ízben könyezett az asszony amíg rövid vallomását megtette. Elmondta szomorú sorsát. Kilencz gyermeke volt, a kik egy kivételével, az utolsó két évben mind elhaltak, a férje pedig megvakult. A szerencsétlen asszonynak minden reménye az elhalt fiu volt, a ki már-már abban a korba volt, hogy keresni tudott volna.

Az esetnek szemtanuja nem volt, így a két beidéztet tanu, csak az eset után történetekre tett vallomást.

Sokkal érdekesebb volt a szakértő orvosok kihallgatása.

Az orvosok véleménye.

Öt szakértő orvos volt ebben az ügyben behíva: *Fisch* Ármin, *Komáromi* Dezső - létai, *Horváth* József, *Garán* János székelyhídi és *Grósz* Albert nagyváradai orvosok.

Több mint két óráig tartott az öt orvos kihallgatása, akiknek főfeladatuk lett volna, hogy megállapítsák, mi volt a *Fekete* halálának oka. Am de erre a kérdésre mind az öt orvos más választ adott, sőt az orvosok véleményével teljesen ellenkező hatodik véleményt mondott az országos orvosi tanács.

Az egyik orvos vérmérgezés, a másik tüdő, a harmadik a hashártya gyuladást mondta a halál okának, a törvényszéki orvos pedig azt, hogy az áldozat az ütés következtében elesett és akkor megütötte magát. Végül az orvosi tanács a halál okának közvetlenül a sebést mondta ki.

Az elkallódott bűnjel.

A tárgyalásnak a legérdekesebb jelenete az orvosok kihallgatása alatt folyt le, amikor előhozták a bűnjelket tartalmazó csomagot.

Bűnjelként ebben az ügyben az elhaltak *hátgerince oszlopa* szerepelt, a mit lepecsételt bádóg dobozban hoztak a törvényszék elé.

Nagy érdeklődés mellett bontották fel a bádóg szelenczét az orvosok, a miben azonban minden volt, csak a *bűnjel* nem. Kétszer is végignézték a dobozban levő papirokat, de a *kérdéses hátgerince nem volt sehol*, az valahogy elkallódott. Szerencsére a felek közül senkinek sem volt kifogása és így a tárgyalást a bűnjel nélkül folytatták tovább.

A perbeszédék.

A délelőtti tárgyalás az orvosok kihallgatásával ért véget. Délután mindenké elötte az az esküdtekhez felteendő kérdéseket állapították meg, aztán pedig a perbeszédék következtek.

A védő dr. *Dési* Géza válasza után az elnök összegezte az esküdteknek a tárgyalás eredményét, ami után az esküdtek verdikt hozatalra vonultak vissza.

A verdikt.

Az esküdtszék verdikijét *Tichy* Gyula hirdette ki.

Az esküdtek a vádlottat a halált okozott súlyos testi sértés büntetésben *nem bűnösnek* mondták ki, ellenben *bűnösnek mondták ki a súlyos testi sértés vétségében.*

A törvényszék az esküdtszék verdiktja alapján a vádlottat *Gombos* Sándort *három havi fogházra ítélte.*

A kir ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

SZÍNHÁZ.

Örley Flóra mint a nagyváradi színház tagja. A *Győrött* megjelenő *Dunántúli Hírlap* írja színi rovatában:

Nőemanczipáció. Az *uj nagyváradi* színház primadonnája *Örley* Flóra csillogtatta tehetségét. Ügyes, élettél teljes játéka, élvezetes táncza nem egyszer aratott viharos tapsot. Kellemes, iskolázott hangja gyönyörűséggel hallgattatja énekét. Igazi művészi sikert aratott — bár kevés közönség volt stb. stb.

Azt hisszük, hogy laptársunkat tévedésbe ejtette valaki, mert erről sem mi, a kiknek okvetlenül kellene tudnunk erről a szerződötetről, sem a nagyváradi közönség *nem tud semmit.*

Délafrikai háboru.

London, márcz. 23. A Times-nak jelentik Bloemfonteinből tegnapi kelettel, hogy Krüger elnök e hó 21-én egy proklamációban kihirdette, hogy Oranje szabadállam a délafrikai köztársaságba kebeleztetett be, ellenben Steyn elnök egy ellenproklamációban közzé tette, hogy Oranje szabadállam tovább is sértetlenül áll fenn.

London, márcz. 23. A Daily News-nak jelentik Springfonteinből 21-iki kelettel: Gatacre tábornok és törzskara még itt van.

London, márcz. 23. A Times-nak jelentik Kimberleyből tegnapi kelettel: A Mafeking fölszabadítására rendelt csapatok elindulásának napját még nem tudják.

A búrok fényes győzelme.

London, márcz. 23. *Gatacre* tábornoknak Bethulie közelében történt verességéről most jönnek bővebb értesítések, melyek az angol katonai körökben nem kis meglepetést és aggodalmat keltenek. E szerint *Olivier* búr tábornok győzelmét kiaknázta és *Gatacre* seregét teljesen megsemmisítette. A búrok kezébe temérdek lőszer és sok angol fogoly került.

TAVIRATOK.

Lónyayné a magyar miniszterelnökhöz.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv.) *Lónyay* Elemér grófnét *Szell* Kálmán miniszterelnök a tegnapi esküvő alkalmából táviratilag üdvözölte. A grófné ma válaszolt táviratilag a miniszterelnök üdvözlétére s megköszönte a gratulációt, mely őt nagy örömmel töltötte el.

Bizalom Ugornak.

Szilágy-Somlyó, márcz. 23. (Saját tud. táv.) A szilágy-somlyói függetlenségi párt ma tartott ülésén tárgyalta az *Ugron*

Gábor ellen indított hajsza ügyét s a párt Ugron Gábornak *egyhangulag bizalmat szavazott*, melyről Ugron Gábort táviratilag értesítették.

Libits állapota.

Budapest, márczius 23. (Saját tud. táv.) Mint *Palermóból* távirják *Libits*-nek, a József főherceg uradalmi jószágigazgatójának állapota aggasztóvá vált. Az influenza a legerősebb komplikációkkal tört ki rajta.

A lippai mandátum.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A *lippai* mandátum sorsa a mai választáson dőlt el. Összesen csak két jelölt volt: *Fülöp Béla* dr. temesvári ügyvéd és *Boku Szevera* »Lipovana« főkönyvelője. *Fülöp* kapott 903, *Boku* 150 szavazatot s így a lippai mandátumot dr. *Fülöp* ügyvéd nyerte el.

Elhunyt nagyiparos.

Pécs, márcz. 23. Zsolnay Vilmos nagyiparos ma reggel életének 74-ik évében alig két heti súlyos betegség után meghalt. Az elhunyt Pécs város díszpolgára, a francia becsület-rend lovagja, a belga Lipót-rend, a harmadosztályú vaskorona-rend, a Ferencz József-rend középkeresztjének tulajdonosa volt, mint magyar műiparos pedig a legelső között állott. Ezer munkást foglalkoztató gyárának üzemét a család tagjai fenakadás nélkül folytatják. Zsolnay halála városzerte megrendítő hatást keltett. (M. T. Ir.)

Az ausztriai helyzet.

Bécs, márcz. 23. A lapok tulnyomó része az egyezkedő konferencia mostani tanácskozásainak eredményét biztatónak tartja. Egy részük ebben az eredményben a béke munkájának jelentékeny haladását látja és kiemeli azt a kedvező hangulatot és általános jóakaratot, amely az egyezkedés iránt nyilvánul.

A Fremdenblatt konstatálja, hogy az autonóm hatóságok nyelvkérdését és a tartománygyűlési választási rend reformját a cseh viszálytól elkülönítettnek lehet tekinteni. Az utolsó és legfontosabb kérdésre, az állami hatóságnyelvkérdésre nézve sem olyan élesek többé az ellentétek.

A Neue Freie Presse is konstatálja, hogy némely fontos pontra nézve meggyezés jött létre, más pontokra nézve pedig közelednek egymáshoz a pártok. A válság elmúlt.

A Vaterland szerint a konferencia eddigi eredménye jó reményekkel biztat.

A Neues Wiener Tagblatt szerint az albizottság megválasztása a konferencia sima lefolyásának gyümölcse.

A Neues Wiener Journal az ellenkező nézetek folytonos közeledését konstatálja.

A Reichswehr azt mondja, hogy a konferencia eredménye újra feltámasztja az osztrák parlamentárizmusba vetett reményt.

Az Extrablatt reméli, hogy az egyezkedő konferencia útján Ausztrai valahára elérni a hön óhajtott nemzetiségi békét.

A Wiener Tagblatt nagy eredménynek mondja a tartománygyűlési választási reform tervezésének megállapítását.

Az Oesterreichische Volkszeitung is konstatálja, hogy a konferencia bizonyos eredményeket ért el.

Loubet.

Páris, márcz. 23. Loubet elnök anyja látogatására Montelimarba utazott.

Páris, márcz. 23. A Figaro jelentése szerint Loubet elnök Christiani grófnak kegyelmet adott. Az erre vonatkozó dekrétumot kedden írja alá. Ugyanekkor még 50 más elítelt is kap kegyelmet. Az elnök hétfőn tér vissza Párisba. (M. T. Ir.)

Elhunyt osztrák főrend.

Budapest, márcz. 23. *Dumba Miklós*, az osztrák urakházának tagja reggel sógora *Lovanovits* Szilárd képviselő lakásán szívszélhűdésben elhunyt.

A marokkói kérdés.

Madrid, márczius. 22. A kamara mai ülésén Silvela miniszterelnök kijelentette, hogy Marokkót illetően a status quo hive, Franciaország magatartása nem fenyegeti a birodalom főállását. A spanyol követ marokkói utazása megfelel az 1889-iki szerződésnek.

Kína.

London, márcz. 22. A Times-nak jelentik Szingapurból tegnapi kelettel: Kang-Ju-Mej kínai reformátor, a ki egy hónappal ezelőtt állítólag Londonba utazott, titkon visszatért Szingapurba és falusi jóságán tartózkodik, ahol szikh-rendőrök által alakult őrség veszi körül. Ez a fölfedezés a szingapuri kínaiak között nagy izgatottságot kelt.

Az argentinai forradalom.

London, márcz. 23. A Times-nak jelentik Buenos-Ayresből tegnapi kelettel: Az entriosis forradalom megszűnt azzal, hogy a fölkelők átadták fegyvereiket a kormány csapatainak.

SZERKESZTOI POSTA.

Uj. L. S. A képes levelezőlapok divatja már közel van ahhoz, hogy visszaéléssé fajuljon. Mindenki képes levelezőlapokat vár és küldöz. A mohó vágy, hogy ilyen lapokhoz jussanak a gyűjtők, szinte ragályos. Mint minden tulzás, úgy ez is könnyen viheti bottlásba az embereket s kellemetlen helyzetbe különösen a fiatal leányokat. Manapság a képes levelezőlapok révén sok olyan levelezés folyik, amiről jóízűs s a saját érdekét szem előtt tartó nőknél azelőtt szó sem lehetett. A nők hamarosan belelélik különböző czélekből, a legtöbbször hiúságból, magukat abba, hogy olyan férfiakal váltsanak képes levelezőlapot vagy pláne lapokat, a kikkel semmiféle jó okuk a levelezésre nincs, a kik számára nem szabad, hogy mondani valójuk legyen s a kikkel ilyformán csak felületes, sőt léha és könnyen veszélyes levelezésbe bocsátkozzanak. Hja, mert a hiúságukat táplálják s gyűjteményük szaporodik. Minem vagyunk barátjai az eféle divatok tulhajtásának. Nem nyilatkozhatunk tehát kedvezően arról, ha a fiatal leányok egyes emberekkel csupán hiúságból levelezgetnek, hogy minél több lapjuk legyen. A finom érzésű nő nem becsülheti ily kevéssre sem önmagát, sem a saját kezeirását; hisz ha annyira könnyen juttat valakit hozzá: kivánhatja-e, hogy kitüntetésnek és megfizetésnek vegye az ember a levelét?

KÖZGAZDASÁG.

Zala megye az olasz bor ellen.

Zala vármegye törvényhatósága engedve ama nagy mozgalmaknak, melyek az egész megye területén nyilvánultak népgyűlésekben, értekezletekben az olasz bor ellen, a minap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy fölír a kormányhoz a kedvezményes olasz borvám fölemelése érdekében. A föliratot Zala vármegye megküldötte pártolás végett *Biharmegye* közönségének is.

A »Nagyváradai Gözmozdonyu közuti vaspálya-részvénytársaság« f. hó 23-án tartotta 17-ik évi közgyűlését, *Örley* Kálmán országgyűlési képviselő igazgató vezetése alatt. Résztvettek: dr. *Berkovits* Ferencz és *Krausz* Dávid igazgatók, dr. *Korn-*

stein Lajos, ifj. *Moskovits* Mór és dr. *Fleischer* Lajos, felügyelő bizottsági tagok, továbbá dr. *Gyémánt* Jenő, dr. *Weisz* Márton, *Kornstein* Emil és *Aufricht* Mór.

Elnök a közgyűlés megnyitása után konstatálta annak határozatképességét, a mennyiben 12 részvényes 2125 részvényt nyel volt képviselve.

A felolvasott igazgatósági jelentés szerint, a vállalat 1899-ben több eredménnyel működött, mint az előző évben; forgalma, teher szállítása jóval több jövedelmet hozott, *Személyszállításból*: 2261 frt 18 kr., — *teherárak* szállításából: 48.589 frt 98 kr. és rakodási díjakból: 1342 frt 2 kr. — Összesen: 52.842 frt 72 kr bevétele volt.

A *kiadás*: 36.291 frt 66 kr-ra rugott. Az *üzleti fölösleg* e szerint 16.551 frt 6 krt tüntet fel.

A *felügyelő bizottság* jelentése mindenben helyesli az igazgatóság eljárását, üzleti kimutatását és záró számadását, minélfogva a közgyűlés mindkét jelentését egyhangulag elfogadta s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta.

A jóváhagyott felosztási tervzet szerint *12.155 frt jut osztalékul*, (2431 drb. részvény á 5 frt) melynek kifizetését a közgyűlés április 1-re állapította meg.

A *rendes tartalékalapra* 677 frt 50 krt (5%) fordítanak, *értéksökkenési tartalékalapra* szintén 677 frt 50 krt, — nyereségy-átvitelül az 1900-ik évre 799 frt 56 krt.

Végül felolvasták a részvénytársaság igazgatóságának a *villamos üzem* berendezésére vonatkozó jelentését, melyet lapunk olvasói Nagyvárad várossal folytatott tárgyalások, már megkötött szerződések és egyéb eljárásuk leírásából bőven ismernek.

Az igazgatóság, valamint általában a részvénytársaság minden tagja éppen oly óhajtvára várja a villamos-üzem mihamarabb leendő megoldását, mint Nagyvárad közönsége.

A közgyűlés ezzel véget ért, utána azonnal az igazgatóság tartott ülést.

Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 10.000 koronát nyertek: 13320 34300. — 5000 koronát nyertek: 19072 37945 53719 59666. — 2000 koronát nyertek: 4421 5238 5585 12119 14890 24240 39501 44150 48169 54054 55119 56817 58098 59332 60691 60888 64055 65980 71201 74362 76246 84295 81489 83803 93475. — 1000 koronát nyertek: 2867 4415 11399 14066 15438 15760 15943 16753 19009 21652 25184 25859 26650 28856 29323 36087 37437 38525 42234 45745 45829 46004 46764 47678 47979 50260 52503 55879 58183 58626 59665 60505 63855 65323 67320 67486 68042 69047 70910 73201 73267 75860 77125 77129 80296 80367 81669 82320 82476 88975 93602 95682. — 500 koronát nyertek: 99 5392 6763 9967 12861 17322 17609 17634 18164 20375 21292 23691 24945 25723 25993 28963 29441 29684 31743 32147 33834 34005 34358 34396 34686 35420 36967 37478 41142 44664 44666 45000 47231 49321 49939 50938 52873 52955 55632 56205 59606 65783 66522 68272 71185 72443 74721 76785 77066 77565 79049 79206 80515 87343 87762 94161 95150 95297 96630 96666 98111 98996.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Re fe Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 23.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	— — — — —	876.80
Magyar hitel	— — — — —	325.—
Allamvasut	— — — — —	823.25
Rimamurányi	— — — — —	812.—
Magyar jelzálog	— — — — —	230.50
Salgótarjáni	— — — — —	— — —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— — —

Határidők.

Budapest, márczius 23.

Buza októberre	— — — — —	7.73
Buza áprilisra	— — — — —	7.52

Uj tengeri	5.32
Rozs okt.	6.58
Zab okt.	4.93
Káposzta, repeze, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. márczius 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	97.80
Magyar koronajáradék	93.55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.40
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	94.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	164.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.50
Oszták járadék papírban	99.—

Oszták járadék ezüstben	98.75
Oszták járadék aranyban	98.25
Oszták korona járadék	99.20
Oszták államsorsjegyek	186.—
Oszták magyar bankrészvény	17.90
Magyar hitelbankrészvény	750.—
Oszták hitelintézet részvény	752.60
Párisi vista	96.85
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.31
Németbirodalmi márka	118.60
London vista	242.95
20 márkás arany	28.63

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kugler Cherbeand összes gyártmányának egyedüli főraktára.

Van szerencsém igen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy a

bőjti idényre

szükséges eledelek legnagyobb választékban raktáromon vannak. U. m.: különféle halak, **Áztatott tőkehal.** Valódi francia szardínia championnal. Mindenféle csemege vaj, túró és sajtok, továbbá különféle conserv és befőttök. *168 féle magyar, francia spanyol bor és pezsgő, továbbá francia és magyar cognac.*

Kádár János

(Nagyvárad, Bazár-szoros).

Áztatott tőkehal.

Laibachi savanyított répa.

Hidegen töltött lenmagolaj.

Szabadalmazott
OXYGEN VIZ.

Előállítási helyek:

London, Páris, Berlin, Köln, Hamburg, Bécs, München, Drežda, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárad, Miskolcz, Debreczen, Kassa, Kanizsa stb.

A modern Hygienia követelményeinek megfelelően

sűrített oxigénből, (élely)

tehát azon elemből, mely nélkül nem élhetünk és mely új életert ad,

készített kitünő izü

üditő ital

továbbá vérszegényeknél, gyomor-, bél-, tüdő-, cukor- (diabetes) és szívbetegségeknel

kiváló gyógyhatásu ital

K A P H A T Ó

a gyógyszerárakban, előkelő szállodák, vendéglők, kávéházak, fűszerüzletekben, valamint

a készítőnél:

az „OROSZLÁN“ gyógyszerárban. Nagyvárad, Nagypiacz-tér.

Egy üveg ára házhoz szállítva 12 fillér.

Ugyanott kapható gumi tömlőkben

OXYGÉN belélegzésre.

Naponként friss töltés.

Házhoz szállítás.

Telefon 335. szám.

Vidéki megrendeléseket elfogad és a t. közönség szives támogatását kéri

Sterthal Sándor,
gyógyszerész.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készítek ELEGÁNS
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből.Divattermem párizsi mintára van
berendezve és a toilettekat eredeti
modellek után készítem.Női kalapokat s azok átalakítását
eredeti modellek mintájára MÉRSÉKELT
ÁR mellett eszközölöm.

Alsó (jonpon), divatkelme, ernyő (nap és eső), fátyol, fehérnemű, férfi-kelengye, függöny, flúzó (mieder), gyermek-kelengye, illatszer, ingek (blouse), keztyű, mosó (cretton batiszt de laine), nyak-diszek (jabot), női-kelengye, selyem és szőnyegárak versenymentes beszerzési telepe.

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit ugymint ezideig, a jövőben is szigoruan olcsó szabott árak mellett a legújabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által, az összes árukészletemet minden áremlés nélkül bocsájthatom forgalomba.

20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok; idegen szövetből is készítek toiletteket. — Amidőn még az alantokról szives tudomást venni kegyeskedjek, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról czégem hirneve kezeskedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

Altalános
megjegyzések
vidéki rendel-
vényekre vo-
natkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az értelfizetett összeget is vissza térítem.
Levélbeli rendeléseket lelkiismeretes teljesítek.
Választék küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkből eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal vissza küldöm.
Rendelményeket beérkezés napján pontosan intézek el.
Mérték után készülő rendelvényeket lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében mintadarabot kérek.
Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találom a cikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.